

divinitat), *vī-sraščayen* 'arruixar, tirar aspergis' («die Brennholzer mit Wasser besprengen»), persa mitjà *srixt* 'ell deixà caure' («dropped»), pelví *ta-kark* 'pedra, calamarsa' («hagel»), avè. *sraska*-m. (< SROSKO-) 'llàgrimes', persa mod. *sirišk* id. (Bartholomae, *Altiran.* 5 *Wörterbuch*, 1655-5; Walde-Pok. II, 705; Pok., *IEW*, 1002).

Sens dubte tot això és irani només; no obstant hi ha també armeni *srskel* 'arruixar', 'tirar aspergis', que segons l'autoritat de l'armenista Hübschmann 10 (*Anzeiger zur Indogerman. Sprachw.* x, 28) és descendent directe de l'indoeuropeu *sroš-ke* i no pas manllevat de l'irani. Que *sresk*- 'degotar', 'plov-isqu-ejar' i el pan-indoeuropeu *sreu*- 'rajar' (scr. *sraṇati*, gr. *πέτ*, germ. *straum*-, etc.) sortissin tots dos, amb dues 15 ampliacions paral·leles, d'una soca comuna *sr*-, i que l'element *-sk*- expressés el matís atenuador o diminutiu que comporta la idea de plovisqueig o d'aspergis, és una especulació meua, però que sembla ben posada en raó, i de fet el simple *sr/ser*- també és ben 20 conegut en les llengües indoeuropees: scr. *sáṛati* 'ell raja, corre', ll. *serum*, i els hidrònims cèltics *SARA* (> al. *Saar*), *Sírmio paeninsula*, etc. [*IEW*, 909-10] (cf. *XERIGOT*, *DCEC SUERO* < sorot. *soro*-, *sor-ik-otto*-).

Ara bé un mot romànic com el nostre *FRASCA limitat a l'italià, el català, el castellà i el portuguès tant pot venir d'un llenguatge sorotàptic com d'un dialecte cèltic continental, si bé l'absència en francès i en llen- 30 gua d'oc i la presència autòctona en català més aviat ens farien pensar en aquell que en aquest.

DERIV.: *Frascam* 'collectiu de *frasca*, estris' (S. XIV). *Frasca* (1444). *Frascola* (1382). *Frascor* 'rebombori alegre' (cf. el sentit de *frasqueria*). *Frasqueria*, V. supra.

Frasqueta, V. supra. *Frasquet* NL (-ETUM, veg. supra). Encreuat amb *fressa* 'rastre', 'rebombori': *fresseria* (EmVilanova). *Enfrascar* (V. supra); *enfrascada*; *enfrascament*. Degué haver-hi un verb *frasquejar, com sigui que Aversó, *Torc.*, 115.38 posa *frasqueja* en rima amb *enveja* i una cinquantena de presents verbals en -eja.

1 Prosificat en el *Llibre de les Dones*, cap. 29, f° 28v1, amb alguns canvis que no afecten el nostre mot: «sofren alguns abraçaments e palpnyar e d'altres males *frasques* qui s'acosten al propi, e així de poc en poc vénen al massa», *EntreDL* I, 192, v. 14g. — 2 Avui es creu més aviat que *frana* es relacioni amb el grup de *FRANGERE/FRAGUM*. I estrebant-se en aquest fonament (tampoc segur), Wartburg va proposar en el *FEW* (III, 770-1) derivar l'it. *frasca* d'un *FRAXICARE 'rompre'. Això a penes és menys impracticable, i per molts conceptes. No es coneix un participi *FRAXUS; no existeix un verb *frascare en italià; i des del punt de vista fonètic 55 és impossible tant en el Nord (on esperaríem *fragar o *frascegar) com en el Centre o Sud d'Itàlia, on la síncope no és possible en mots de tal estructura. D'altra banda fins el tipus *fracher* 'rompre' del francoprovençal, borgonyó i lorenès, que és el que 60

va inspirar la seva proposta, és més probable que sigui *FLACCARE* (×*FRANGERE*), o si es vol *FRAGICARE*, *FEW* III, 744. Quant als mots occitans que s'han citat, pitjor, perquè aquests ni existeixen. El suposat *frascar* «dèchirer» és un hapax de la *Vida de St. Honorat* (*PSW* III, 592), en un sol ms., i els altres mostren que es tracta d'un error pel *frassar* conegut per Bertran de Born; i *frasca* en Guilhem de St. Leidier (ibid.), un altre hapax, no és més que una grafia defectuosa per *fracha* 'ruptura', encara més ben conegut, i provinent simplement de *FRACTA*. — 3 Per a la variant del tipus *enfrosarse*, i formes anàlogues, sobretot lleonesa i aragonesa en els sentits més amplis d'aquests termes, i també hispanoamericana, però que es retroba en alguns punts d'Itàlia, i que sembla deguda a contaminacions, veg. el que en dic en el *DECH* II, 615b51ss., 616a13-5, i cf. 616a42ss. — 4 Cf. *Φροῦδος*, nom del riu Somme en Ptolemeu (*Osthoff*, *ZCeltPhil.* VI, 418).

Frasqueta 'bastiment de ferro ---', V. *fresqueta* (*PRESC*) *Fratern*, *fraterna*, *fraternal*, *fraternitat*, *fraternitzar*, *fratricida*, *fratricidi*, V. *frare*

25 *FRAU*, f. o *AFRAU*, 'fondalada aspra', del ll. hispànic *FRAGUM* 'país trencat, afrau', mot afí al llatí *FRANGERE* 'trencar'; es pot creure que primerament fos masculí, com ho és ara en algun parlar del Principat i en certs parlars occitans, i que canviés de gènere (potser per influència de *llau*, ll. *LABES*, que ha designat un barranc), i llavors s'explicaria més fàcilment com a neutre antic, potser format en llatí arcaic, o altre dialecte itàlic, partint de l'arrel de *FRANGERE*; però no es pot descartar que sigui un derivat format per una 35 llengua pre-romana indoeuropea amb la mateixa arrel que aquest verb llatí, i llavors *FRAGO*- podria haver estat femení des dels orígens; alternativa, en conjunt, més probable. □ 1.ª doc.: *les fraus*, doc. de 1282; i des de c. 1500.

«--- tots los boschs e los <?> pastures e *les fraus* qui són del dit Castell <Eramprunya?>»: qui són del coy de Begues enlà, són migenseria entre el senyor Rey e-l dit cazlà», doc. p. p.Ed. de Hinojosa, *Reg. Señ. en Cataluña*, p. 358. No en tinc més documents medievals però se'n van trobant alguns des de la fi del S. XV: «per gran terratrèmol restaren en molts lochs amples *fraus* per on les ayguas sens contrast se estenian» que cita el *D'Ag.* de la versió catalana de les *Transformacions d'Ovidi* de 1494, pel barceloní Francesc Alegre, on sembla designar correccs o conques obertes per aquests fenòmens. En efecte no és rar que tingui accs. topogràfics més amples o més vagues que la que ha predominat en l'ús modern dels escriptors i dels parlars locals.

El vell cronista i arxiver català Jeroni Pujades l'usa repetidament en el sentit de 'obertura entre muntanyes': (navegant) «--- en aquest punt eran las galeas en lo endret de la *frau* de Basòs, y saludaren ab una bella salva de artilleria» (*Dietari* I, a. 1601-5), p. 274 (de fet recordo que encara avui els pescadors